

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/4

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/7825
Karar No. 2025/8082
Tarihi: 20.10.2025

- **USTA ÖĞRETİCİ OLARAK ÇALIŞMA**
- **USTA ÖĞRETİCİLERİN STATÜ HUKUKUNA TABİ OLDUĞU**
- **İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞU**
- **UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARININ OLAYLA SINIRLI OLDUĞU BENZER İŞLERDE BAĞLAYICILIĞININ BULUNMADIĞI**

ÖZETİ: İnceleme konusu uyuşmazlıklara konu dosyalarda, davacıların Millî Eğitim Bakanlığı nezdindeki ilçe halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalıştıkları ve taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, davalı savunması ve dosyada yer alan belgelere göre davacı usta öğreticilerin 657 sayılı Kanun'un 89. maddesinde belirtilen statü içinde ek ders ücreti karşılığında ve kaymakamlık Olur'u ile görevlendirildikleri anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler dikkate alındığında davacılar ile davalı Bakanlık arasında iş sözleşmesi bulunduğundan söz edilemeyecektir. Bu kişilerin sosyal güvenlik hukuku yönünden 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/1-(a) bendi kapsamında gösterilmeleri de iş sözleşmesi ile çalıştıklarını göstermeyecektir. Bu durumda aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi işveren ilişkisi olarak nitelendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğunun ve somut uyuşmazlıkların çözüm yerinin idari yargı olduğunun kabulü gerekmektedir.

Diğer yandan belirtmek gerekir ki, Uyuşmazlık Mahkemesinin hüküm uyuşmazlığı konusunda verdiği kararlar kesin hüküm ifade eder. Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına ilgili bütün mahkeme ve yargı mercileri uymakla yükümlü olmakla beraber söz konusu kararlar olayla sınırlı bulunduğu ve ilke niteliği taşımadığı için benzer işlerde bağlayıcı değildir (Necip Bilge, Hukuk Başlangıcı: Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, Ankara, 2000, s.103-104).

I. BAŞVURU

Başvurucu vekili dilekçesinde; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezlerinde usta öğretici olarak çalışanların açmış oldukları işçilik alacaklarına ilişkin davalarda görevli yargı yolunun belirlenmesi bakımından Gaziantep 7. Hukuk Dairesi ile Gaziantep 8. Hukuk Dairesinin kesin nitelikteki kararları arasında uyuşmazlık bulunduğunu belirterek uyuşmazlığın giderilmesini talep etmiştir.

II. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ HUKUK DAİRELERİ BAŞKANLAR KURULU KARARI

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 10.09.2025 tarihli ve 2025/4 Karar sayılı kararı ile; Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 12.09.2024 tarihli ve 2024/116 Esas, 2024/789 Karar sayılı kararı; yine aynı Dairenin 12.09.2024 tarihli 2024/117 Esas, 2024/790 Karar sayılı kararı ile Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 15.05.2025 tarihli ve 2024/1170 Esas, 2025/727 Karar sayılı kesin nitelikteki kararları arasında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezlerinde çalışan usta öğreticilerin açmış oldukları işçilik alacaklarına ilişkin davalarda görevli yargının adli yargı mı yoksa idari yargı mı olduğu konusunda uyuşmazlık bulunduğu kanaatiyle bu uyuşmazlığın giderilmesi için 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 35/3 hükmü uyarınca Yargıtay 9. Hukuk Dairesine başvurulmasına karar verilmiştir.

III. UYUŞMAZLIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU KARARLAR

A. Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 12.09.2024 Tarihli ve 2024/116 Esas, 2024/789 Karar Sayılı Kararı ile 12.09.2024 Tarihli ve 2024/117 Esas, 2024/790 Karar Sayılı Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararları ile; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalışanın açmış olduğu kıdem tazminatı talebine ilişkin davada İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi üzerine davalı vekilince yapılan istinaf başvurusu sonucunda yapılan incelemede, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun (657 sayılı Kanun) 4/A maddesi, emsal mahiyetteki Yargıtay (Kapatılan) 22. Hukuk Dairesinin

17.10.2017 tarihli ve 2017/8705 Esas, 2017/21951 Karar; 14.1.2018 tarihli ve 2018/14813 Esas, 2018/24429 Karar sayılı kararları ile Uyuşmazlık Mahkemesinin 28.01.2019 tarihli ve 2018/891 Esas, 2019/71 Karar; 26.12.2022 tarihli ve 2022/626 Esas, 2022/727 Karar sayılı kararları dikkate alındığında söz konusu kararlarda Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalışanların davalı Bakanlık aleyhine açtığı davalarda adli yargının görevli olduğuna karar verildiğinden ve davalı vekilinin uyuşmazlığın esasına ilişkin diğer istinaf sebepleri de yerinde olmadığından 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 353/1-b(1) hükmü gereğince davalı tarafın istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar verilmiştir.

B. Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 15.05.2025 Tarihli ve 2024/1170 Esas, 2025/727 Karar Sayılı Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalışanın açmış olduğu kıdem tazminatı talebine ilişkin davada İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmesi üzerine, davalı vekilince yapılan istinaf başvurusu sonucunda yapılan incelemede, taraflar arasında bir iş sözleşmesinin bulunmadığı, davacı ile davalı Millî Eğitim Bakanlığına halk eğitim merkezi müdürlüğü arasındaki ilişkinin 657 sayılı Kanun'un 89. maddesine göre idarece yapılan görevlendirmeye dayanarak Valilik onayı ile olduğu, göreve alınma, çalışma koşulları ile ödenecek ücretin statü hukuku içinde düzenlendiği, davacının yaptığı işin özel hukuk ilişkisi kapsamındaki iş sözleşmesinden ziyade statü hukukundan kaynaklanan istihdama ilişkin olduğu anlaşıldığından uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu belirtilerek davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu; nitekim Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 17.04.2024 tarihli ve 2024/1686 Esas, 2024/7041 Karar; 21.11.2024 tarihli ve 2024/11425 Esas, 2024/15021 Karar; 21.01.2025 tarihli ve 2024/13220 Esas, 2025/723 Karar sayılı kararlarının da bu doğrultuda olduğu gerekçesiyle davalı Bakanlık vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü ortadan kaldırılarak yeniden hüküm kurmak suretiyle 6100 sayılı Kanun'un 114/1-(b) ve 115/2 hükümleri uyarınca davanın dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine kesin olarak karar verilmiştir.

IV. GEREKÇE

Uyuşmazlık, Millî Eğitim Bakanlığı nezdindeki halk eğitim merkezlerinde usta öğretici olarak çalışanların statü hukukuna tâbi olup olmadığı, işçi sayılıp sayılamayacağı ve buna bağlı olarak yargı yolunun belirlenmesine ilişkindir.

6100 sayılı Kanun'un "Dava şartları" kenar başlıklı 114. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Dava şartları şunlardır:

- a) Türk mahkemelerinin yargı hakkının bulunması.
- b) Yargı yolunun caiz olması.

..."

6100 sayılı Kanun'un "Dava şartlarının incelenmesi" kenar başlıklı 115. maddesine göre ise;

"Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler.

Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder.

Dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, dava usulden reddedilemez."

Mahkemenin görevi gibi yargı yolu da kamu düzenine ilişkindir. Bu sebeple, yargılamanın her aşamasında yargı yolunun caiz olup olmadığının mahkemece resen gözetilmesi gerekir. Görülmekte olan bir davada iş mahkemesinin görevli olmadığının belirlenmesi hâlinde adli yargı görevli ise davanın göreve ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine ve dosyanın görevli hukuk mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir. Buna karşılık idari yargının görevli olması durumunda, davanın yargı yoluna ilişkin dava şartının mevcut olmaması sebebiyle usulden reddi kararı ile yetinilir; ayrıca gönderme kararı verilemez.

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun (7036 sayılı Kanun) "Görev" kenar başlıklı 5. maddesi ise şöyledir:

"İş mahkemeleri;

5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

7036 sayılı Kanun'un söz konusu maddesi uyarınca da 4857 sayılı İş Kanunu'na (4857 sayılı Kanun) göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında, iş sözleşmesinden veya 4857 sayılı Kanuna dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

İnceleme konusu uyuşmazlıklara konu dosyalarda, davacıların Millî Eğitim Bakanlığı nezdindeki ilçe halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalıştıkları ve taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, davalı savunması ve dosyada yer alan belgelere göre davacı usta öğreticilerin 657 sayılı Kanun'un 89. maddesinde belirtilen statü içinde ek ders ücreti karşılığında ve kaymakamlık Olur'u ile görevlendirildikleri anlaşılmaktadır.

657 sayılı Kanun'un 89. maddesinde "Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dâhil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur," hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan düzenlemeye istinaden çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelik'in 5/2 hükmünde de, uzman ve usta öğreticilere, 657 sayılı Kanun'un 89. maddesi uyarınca 02.12.1998 tarihli ve 98/12120 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar'da belirtilen miktarda, ek ders görevi verilebileceği düzenlenmiştir.

Yukarıda yer verilen düzenlemeler dikkate alındığında davacılar ile davalı Bakanlık arasında iş sözleşmesi bulunduğundan söz edilemeyecektir. Bu kişilerin sosyal güvenlik hukuku yönünden 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/1-(a) bendi kapsamında gösterilmeleri de iş sözleşmesi ile çalıştıklarını göstermeyecektir. Bu durumda aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi işveren ilişkisi olarak nitelendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğunun ve somut uyuşmazlıkların çözüm yerinin idari yargı olduğunun kabulü gerekmektedir.

Diğer yandan belirtmek gerekir ki, Uyuşmazlık Mahkemesinin hüküm uyuşmazlığı konusunda verdiği kararlar kesin hüküm ifade eder. Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarına ilgili bütün mahkeme ve yargı mercileri uymakla yükümlü olmakla beraber söz konusu kararlar olayla sınırlı bulunduğu ve ilke niteliği taşımadığı için benzer işlerde bağlayıcı değildir (Necip Bilge, Hukuk Başlangıcı: Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, Ankara, 2000, s.103-104).

Bu açıklamalara göre başvurusu konusu Bölge Adliye Mahkemesi kararları arasındaki uyuşmazlığın, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezlerinde usta öğretici olarak çalışanların alacaklarına ilişkin davalarda görevli yargı yolunun idari yargı olduğuna dair Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 15.05.2025 tarihli ve 2024/1170 Esas, 2025/727 Karar sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

V. KARAR

1. Uyuşmazlığın Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezlerinde usta öğretici olarak çalışanların alacaklarına ilişkin davalarda görevli yargı yolunun idari yargı olduğuna dair Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 15.05.2025 tarihli ve 2024/1170 Esas, 2025/727 Karar sayılı kararı doğrultusunda giderilmesine,

2. Dosyanın Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine,

3. Karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemelerinin hukuk dairelerine bildirilmesi için Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Sekreterliğine gönderilmesine, 20.10.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.